

Таким чином, інтерактивні методи навчання – ефективний інструментарій впровадження здоров'язберігаючих педагогічних технологій. Спрямування діяльності учнів на активізацію пізнавальних інтересів, творчих здібностей, підтримка позитивного психологічного фону сприяє всебічному розвитку особистості, формуванню духовно, фізично, психологічно здорової молоді.

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ СІЛЬСЬКИХ ШКІЛ.

Пінський О.О. (Харків)

У процесі трансформації сучасної сільської української школи особливо-го значення набувають ті педагогічні технології, які надають можливість максимально розкрити здібності та нахили особистості, яка формується. Шкільну освіту потрібно перебудовувати лише у відповідності до психології, індивідуальних інтелектуальних, фізичних можливостей, життєвого досвіду окремої особистості, її інтересів і прав на потенційно ефективні, етичні за своїм змістом біологічні знання, ґрунтовані на неформальному та вільному застосуванні новітніх інформативних та комунікативних технологій.

Внаслідок цього потребує подальшої трансформації зміст біолого-екологічної освіти, який увійшов до нових навчальних програм, його реалізація у вигляді конкретного навчального матеріалу. Її все більше слід розглядати як чітку проекцією поступово зростаючих індивідуальних можливостей і механізмів самобутнього інтелектуального та етичного розвитку сучасного українського селянина протягом часу вивчення ним усіх передбачених програмами розділів освітньої галузі "Природознавство" у ЗНЗ та який у подальшому повинен жити і діяти в умовах жорсткої глобальної екологічної кризи.

Гідну, освітчену особистість з достатньо високим рівнем біолого-екологічних знань, культури і моральності, яка вміє критично мислити, вирішувати наукові, виробничі, соціальні завдання, творчо працювати і постійно поповнювати знання, ефективно може формувати сучасна малокомплектна школа I-III ст., яка вже зараз перетворилася у найбільш доступний заклад освіти для більшості жителів сучасного українського села на Слобожанщині – Харківській та Полтавській областях.

Викладання одразу декількох навчальних предметів у сільських МКШ однією людиною-вчителем призводить до постійного фізичного і психологічного перевантаження вчителів, що перманентно знижує рівень викладання тих навчальних предметів, з яких учитель не є дипломованим спеціалістом. Усе це вимагає не лише перегляду підходів до організації навчально-виховного процесу в сільських МКШ, але й продовження створення спеціальних освітніх технологій, процес добування знань в яких адекватно відповідав би структурі когнітивної діяльності учнів і мав достатній рівень психологічного моніторингу, який би на постійній основі здійснював спеціаліст-психолог. Перспективи розвитку шкільної природничої освіти в умовах процесу профілізації СМКШ слід тісно пов'язувати не тільки з питаннями організації навчання та виховання в сільській школі, ефективної щоденної взаємодії учнів малокомплектних шкіл з їх учителями, але й з процесом вирішення ряду першочергових завдань в галузі професійної підготовки та перепідготовки майбутніх вчителів-біологів.

Одним з можливих шляхів вирішення питань осучаснення біологічної освіти в умовах профілізації загальноосвітньої сільської школи та реформування, набуття європейських рис вищою школою, є створення ряду програм

інтегрованих спецкурсів, які не тільки дають уявлення про діяльність СМКШ, специфіку функціонування їхніх учнівських та учительських колективів, але й поглиблено готують випускників природничих факультетів педагогічних ВНЗ до праці в умовах малокомплектності з використанням сучасних методик та технологій освіти й виховання. До цього ряду можна віднести програми спецкурсів "Сільська малокомплектна школа: проблеми і перспективи," "Біоетика" які уведено для студентів-випускників природничого факультету ХНПУ імені Г.С.Сковороди, майбутніх учителів сільських шкіл, які поглиблено цікавляться проблемами профілізації сільської, в тому числі малокомплектної школи, впровадженням в її освітньо-виховний процес біоетичних підходів. Подібні за своїм змістом спецкурси також створено для студентів факультету заочного навчання, слухачів інституту післядипломної освіти, які отримують другу базову вищу освіту та будуть у подальшому працювати у сільській місцевості. Сучасна зміна акцентів у системі освіти потребує безумовної зміни кількісного та особливо якісного навантаження студентів під час вивчення провідних біологічних курсів. Використання альтернативних методів навчання біології є педагогічно ефективно, бо провідні кафедри природничих факультетів вже мінімально укомплектовано сучасними комп'ютерними системами та які становлять для студентів і більшості викладачів великий професійний та особистісний інтерес.

Використання альтернативних методів навчання є також психологічно вигідним процесом. Жоден із студентів природничого факультету, студентів-біологів факультету заочного навчання, слухачів ІПО не зазначає, що розтини біологічних об'єктів значно стимулюють їх зацікавленість фундаментальними основами біології. Випускники педагогічного університету – вчителі шкіл, викладачі ліцеїв обмінюються науково-інформаційними матеріалами, активно впроваджують альтернативні методи навчання біології в освітній процес середніх навчальних закладів різного типу. Поступово збільшується рівень зацікавленості учнів питаннями розвитку досліджень біоетичних проблем, поширенню у шкільній практиці принципів біоетики. Одним з показників зростання рівня зацікавленості біоетичними проблемами в останні роки є збільшення кількості екологічних проектів та наукових досліджень, виконуваних учнями по лінії МАН, які безпосередньо пов'язані з теоретичними та практичними аспектами біоетики, зростає кількість випускників шкіл, які приходять навчатися до біологічних та педагогічних ВНЗ вже з достатньо розвиненими поглядами на біологічну та екологічну етику, деонтологічні проблеми в клінічній медицині, вегетаріанство. Чуттєве біоетичне виховання учнів середніх ЗНЗ є необхідною складовою процесу становлення кожного члена суспільства, яке сформувалось і діє в умовах екологічно-кризового стану. Учень-індивід повинен відчувати себе частиною цілого, переживати не лише свій власний біль та радість, але і біль всього живого, як свій власний. Лише той член кризового по своїй суті суспільства, хто якимсь чином знайшов можливість стати корисним, допомагати іншим живим істотам, лише той може сказати, що він діяв за цих умов дійсно етично або гуманно. Людство і до нині не знає досконало яке значення має та чи інша жива істота в процесах кругообігу життя на Землі і у всьому Всесвіті. Через це біоетика вимагає поважати все живе, що нас нас ще оточує, перетворюючись на вселюдську якість.

За цих умов вища педагогічна школа повинна сумлінніше і адекватно реагувати на виклики часу. У зв'язку з вищезгаданим, є необхідним подальше реформування процесу набуття біологічної освіти студентами-біологами з необхідним введенням вхідного психологічного комп'ютерного контролю, максимально повної заміни гострих анатомічних досліджень тварин на альтернативні методи навчання. На наш погляд є обов'язковим для студентів-біологів вивчення курсу біоетики на основі розробки викладачами за участі найбільше

зацікавлених студентів спецкурсів, написання викладачами підручників, навчальних посібників, інших видів навчально-методичної літератури, посилення біоетичного навантаження програм усіх видів педагогічної практики, під час підготовки курсових, дипломних робіт майбутніми педагогами-природознавцями. Студенти повинні бути обов'язково включені в процес прийняття етичних рішень під час проведення занять, їм постійно повинна надаватись альтернативна можливість у набутті наукової інформації, досвіду, отриманні спеціальних умінь та навичок за допомогою надсучасних комп'ютерних технологій, включно технологій віртуальної реальності, що є одним з механізмів гарантування молодим громадянам України, жителям села їх особистих прав і свобод, дійсної поваги до їхньої людської гідності, тілесної, психічної та духовної цілісності у відповідності до Конвенції про захист прав та гідності людини.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЮБИТЕЛЬСЬКОГО ЛОВУ КАРАСЯ *CARASSIUS CARASSIUS* L. В ПОНИЗІ П.ВОРСКЛА

Попельнюх В.В., Кияшко В.В. (Полтава)

Карась – найулюбленіша риба місцевих рибалок. У пониззі Ворскли досить часто зустрічається гібрид карася з коропом, який найчастіше й трапляється в уловах рибалок в даній місцевості. В нього витягнуте тіло і майже не виділяється горб на спині (як у карася золотого). Цей гібрид добре пристосувався до умов середовища й наслідував найкращі якості від своїх попередників.

Розпочинає ловитись карась з квітня-травня (перед нерестом) і після нього з кінця вересня чи з початку жовтня. Потім ловиться взимку з середини січня і до середини лютого. Трапляються випадки, коли починає «брати» в останній лід.

Нерест розпочинає при прогріванні води до 18-20°C. Під час нересту звісно він не ловиться. Та все ж слід відмітити, що не весь карась нереститься весною. Деякі особини цей процес здійснюють протягом літа.

За народними прикметами активний лов карася розпочинається у період масового вильоту мошкари, появи очерету нової генерації, цвітіння шпичини та на початку сінокоосу.

Весною, коли дно водойми ще не прогрілося і карась тримається на глибині, його зазвичай шукають в ямах та на перекатах. Оскільки водна рослинність ще на дні, ловлять донками, але не забувають і поплавкову вудку. Частіше для донки використовують спінінг з інерційною катушкою, ліску 0,3-0,35мм, повідки з ліски 0,2-0,25мм 15-17см завдовжки та гачки №5-6. На кінці основної ліски кріплять грузило. Сигналізатором слугує дзвіночок, печеплений на ліску.

Щодо ловлі вудкою, то її використовують 4-5 метрової довжини, ліску товщиною 0,25-0,3мм, поплавок з гусячого крила, або ж магазинний паличко-подібної форми та гачки №4-5. В залежності від рельєфу дна та його заростання рослинністю, відстань від гачка до грузила повинна варіювати. Якщо дно, на якому ловлять, покрите килимом із водоростей (це трапляється навесні), то відстань збільшують від 15 до 150 см.

Досить часто рибалки очищують дно у місцях лову від водоростей, щоб покращити умови для рибної ловлі. Це потрібно робити правильного. Не слід відразу чистити місцеві угіддя, не обловивши їх заздалегідь, інколи риба клює